

Rudolf Werthen

“Onze maatschappij heeft behoefte aan evenwicht; artistiek terrorisme en anarchisme schrikken mij af.”

Zangers moeten niet op hun buik gaan liggen omdat een regisseur dat wil en cultuurhuizen moeten meer gerund worden als privé-ondernemingen. Een gesprek met Rudolf Werthen, kunstenaar, manager en ontslagnemend muziekdirecteur van de Vlos.

Etcetera: Na drie seizoenen legt u uw taak als muziekdirecteur van de Vlaamse Opera neer. Waarom?

Werthen: De functie van muziekdirecteur is zeer tijdrovend. Naast het dirigeren zorgt ze voor heel wat administratieve en organisatorische besommeringen. Mijn dirigentencarrière die ik verder wil uitbouwen, veronderstelt een grote mate van vrijheid. Die ontbeer je, als je gebonden bent aan een instelling als de Vlaamse Opera. Bij de stichting van de Vlaamse Opera heeft Gerard Mortier mij verzocht een orkest op te richten en op te leiden. Daarvoor was contractueel een tijdspanne van drie seizoenen voorzien. Ik heb deze termijn uitgediend. De afspraak met Marc Clémeur is dat ik hier blijf als dirigent, maar niet als muziekdirecteur; een combinatie van beide functies is voor mij niet

langer haalbaar. Een hele reeks concerten met het orkest van de Vlaamse Opera is al gepland. Of ik hier nog operaproducties zal dirigeren hangt af van de programmering en van mijn beschikbaarheid. Zes weken voor een operaproductie uittrekken is niet gemakkelijk, als je er rekening mee houdt dat ik jaarlijks een honderdtal concerten in binnen- en buitenland verzorg.

Etcetera: Hebt u met Marc Clémeur op dezelfde manier kunnen samenwerken als met Gerard Mortier?

Werthen: Het is al erg positief dat Marc Clémeur mij de gelegenheid gegeven heeft, mijn werk met het orkest af te maken. Ik zou het normaal gevonden hebben dat een nieuwe intendant een nieuwe muziekdirecteur zou gekozen hebben. De eerste twee seizoenen van

de Vlaamse opera waren nog grotendeels het werk van Mortier. Zijn muzikale medewerkers van het eerste uur, koorleider Peter Burian en ikzelf, zijn nu ook weg. Welke richting het nu met de Vlaamse Opera uitgaat, dat zal de toekomst uitwijzen.

Alle ambities die ik had, heb ik in die korte periode niet kunnen waarmaken. Ik had zelfs contact met grote platenfirma's, maar het orkest was er op dat moment nog niet rijp voor. Nu het dat wel is, hoop ik dat er op dit vlak een ander mogelijk blijft, maar dat hangt niet alleen van mij af. Ook de 'sound' die ik het orkest meegegeven heb, is belangrijk. Deze is het resultaat van een bepaalde opvoeding, waarbij ik vooral van mijn ervaring als violist gebruik heb kunnen maken. Ik heb hetzelfde klankideaal nagestreefd als met I Fiamminghi. De kwaliteit van het orkest van de Vlaamse Opera moest dat van het doorsnee operatorkest overtreffen. Ik hoop dat mijn opvolgers dat blijven waarmaken.

De tempi van Tsjaikovski

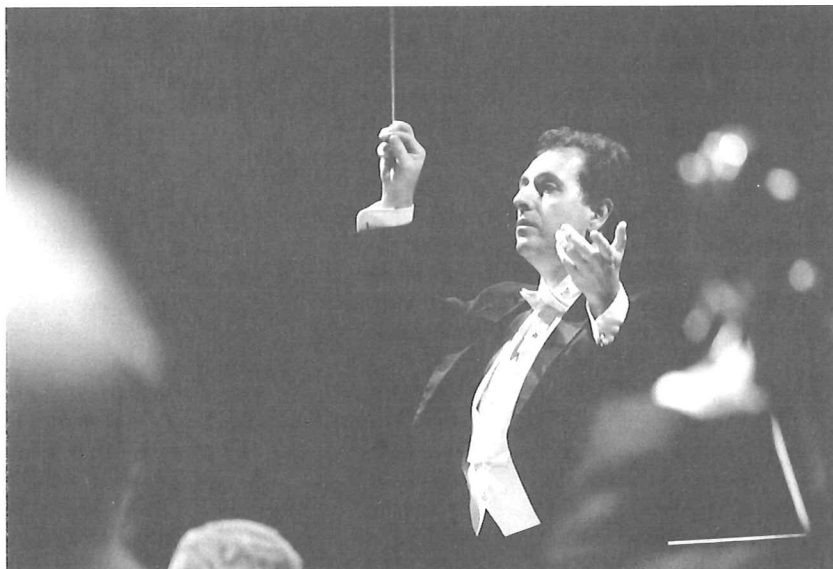
Etcetera: Kan zo'n ensemble samengehouden worden?

Werthen: De werkvoorwaarden die een opera kan bieden zijn vrij ongunstig. Eens de eerste euforie voorbij, zit de kans erin dat solisten zullen verhuizen naar andere ensembles. Daarbij speelt niet zozeer het geld een rol - voor orkestmusici gelden in België vaste barema's - als wel de werkvoorwaarden. Aan de leden van een opera-orkest worden zware eisen gesteld. Ze zitten meestal in de 'bak'; hun taak, het begeleiden van een zanger, is erg delicaat, toch treden ze weinig op de voorgrond. Er wordt lang gerepeteerd, er is veel avondwerk mee gemoeid. Eenzelfde opera wordt vaak gespeeld, wat tot een zekere monotonie aanleiding kan geven. Daarom is het noodzakelijk dat het orkest ter afwisseling symfonische concerten geeft. Het betekent een grotere uitdaging voor een publiek op te treden dan ter ondersteuning van een zanger te fungeren, die alle aandacht krijgt. De begeleiding van een opera is daarenboven muzikaal vaak minder boeiend dan het spelen van symfonisch werk.

Etcetera: Hoe hebt u de samenwerking met de regisseurs ervaren?

Werthen: Dit lijkt mij een vrij delicaat punt in de evolutie van de operapraktijk. Er is een grote discrepantie in de benadering van regie en muziek. Deze laatste moet zo authentiek mogelijk worden uitgevoerd. Diegene die dat niet doet, wordt met de vinger gewezen. Theatraal gaat men daarentegen zo ver mogelijk weg van die authenticiteit. Ik heb het erg moeilijk met een regie die het oorspronkelijk opzet van de librettist of componist niet respecteert.

Sommige regisseurs houden met de muziek absoluut geen rekening. Deze wordt gewoon ondergeschikt gemaakt aan een vooropgezet idee. Zij vormt niet meer dan een aanleiding.

Rudolf Werthen / Jan Simoen